

KURJER LITEWSKI

WYDAWNICTWA ROK VIII.

Wychodzi codziennie rano, oprócz dni poświęconych:

REDAKCJA I ADMINISTRACJA plac Katedralny № 4.

Adres telegraficzny: Wilno Kurjer. — Skrzynka pocztowa № 96.

Telefon № 129, telefon drukarni № 685.

Administracja otwarta od godz. 10—4 po poł. W niedziele od 12—1 p. p.

Redaktorzy przyjmują od godz. 1—2 po połud.

CENY OGŁOSZEŃ:

Nadesłane za wiersz petytowy w tekście, lub jego miejsce 1 rub. Ogłoszenia na 1-iej stronie za wiersz petytowy lub jego miejsce 60 kop. Ogłoszenia na 1-iej str. o pozost. padstwach, za wiersz pet. lub jego miejsce 1 rb. Reklamy za wiersz petytowy lub jego miejsce 40 kop. Nekrologi za wiersz petitu lub jego miejsce na 1-iej str. 50 k., po takieżo 30 k. Z życia towarzyskiego. Zawiadomienia do 10 wierszy — 5 rb. Ogłoszenia zwozajne miejscowe za wiersz petytowy lub jego miejsce 18 kop. Ogłoszenia zwozajne zamiejscowe za wiersz petit. lub jego miejsce 20 kb) Drobne ogłoszenia za każdy wyraz 4 kop., najniższe 40 kop. Posady i prace 3-krotnie ogłoszenia 20 wyrazów 1 rb. Ogłoszenia w niedzielny Numerze o 25% drożej. Dłuższe prospektów do „Kurjera” 7 rb. od tysiąca, oprócz opłaty pocztowej.

WARUNKI PRENUMERATY

	Rocznik	Półrocz	Kwartal	Miesięczn.
W WILNIE	8—	4—	2—	—70
Z PRZESYŁKĄ POCZTOWĄ	10—	5—	2,50	—84
ZAGRANICĄ	16—	8—	4—	1,50

Zmiana adresu 20 kop. — Za odosłanie do domu 10 kop. miesięcznie. Listów niefrankowych lub niedostatecznie opłaconych „Kurjer” nie przyjmuje. Rękopisy — nie zastrzeżonych do zwrotu — nie przechowuje.

Ogłoszenia „Kurjer” drukuje tylko w języku polskim. — Ogłoszenia przyjmuje się w Administracji „Kurjera Lit.” do godz. 4 p. p. Od 4—6 p. p. w Biurze Ogłoszeń L. i E. Metal i S-ka, Wielka 39, telefon № 836. Po godz. 6-jej nekrologi i inne niecierpiące zwłoki za wiadomienia, w drukarni Józefa Zawadzkiego, Suwowska 3.

Numer pojedynczy 5 kop.

Rękopisy i listy w sprawach redakcyjnych prosimy adresować: Do Redakcji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie. — Ogłoszenia, oferty i listy w sprawach prenumeraty prosimy adresować: Do Administracji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie.

Numer pojedynczy 5 kop.

KONIAK SZUSTOWA

Kinematograf „BRONISŁAWA” w sali „Lutnia” Na ruinach przeszłości, MAMA ZAZDROŚCI, melodramat. De swojej niebogi niema zlej drogi, komedyczny. Początek: w sobotę i niedzielę o godz. 6, w poniedziałek o g. 7.

TEATR POLSKI pod dyr. Br. Oranowskiego. (W ogrodzie po-Bernardyńskim). Dziś, w sobotę (ceny niższe): „Dzwony kornewilskie” operetka w 4-ach aktach Planquette. (z p. Orzełskim i St. Szozuką, 1-y występ). Jutro: o g. 3 po cen. niż. do poł. „Hrabina”, o g. 8 „Manewry jesienne”.

Sala Koncertowa Ogrodu Botanicznego dyrekcja I. A. SZUMANA. Telefon 364. Dziś przedstawienie wszechświatowej atrakcji PIĘKNOŚCI MODELEK 6 MODELEK pod kierunk. artysty Roberta Pakston. Początek o godz. 11-jej wiecz.

Bardzo pożyteczny produkt z CASCARINE LEPRINCE

„CASCARINE C¹²H¹⁰O⁵ LEPRINCE”

WSKAZANIA: stałe zatwardzenia, choroby wątrobiane; jako środek antyseptyczny dla organów trawienia; przy zatwardzeniu o okresie ciąży i karmienia; przeciw kamieniom żółciowym. Zżywa się zwykłe w pigułkach: 2 pigułki po jedzeniu lub przed użyciem się na spoczynek. — Skład główny: 62, rue de la Tour Paris. — Składy w wszystkich aptekach i składach materiałów aptecznych. 35018

Potrzebne od 29 września **MIESZKANIE,** złożone z 5—6 pokoi ze wszelkimi wygodami, przy Prospekcje Ś-to Jerskim (do Łukiszek), Nadbrzeżnej, Botanicznej, Siemionowskiej. Szczegółowe oferty wraz z podaniem ceny należy składać w administracji „Kurjera Litewskiego” pod „Mieszkanie 5—6 pokoi”.

NIEZBĘDNY dla zwiędających miasto ILUSTROWANY **PRZEWODNIK PO WILNIE** I OKOLICACH z PLANEM MIASTA OPRACOWANY przez **W. GIZBERTA.** DO NABYCIA w Administracji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie, Plac Katedralny № 4. Cena kop. 90, z przesyłką rb. 1 kop. 10.

PIERWSZA pod Wilnem POLSKA CEGIELNIA PIEC HOFFMANA, Miejscowość Góry, trakt Oszmideki, — telefon właściciela № 140. 34215 **BRISE EMBAUMEE VIOLETTE ED. PINAUD. PARIS** Zakopane—Klemensówka, komfort, światło elektryczne, prospekty odwrotnie. 37931

Jasne postawienie sprawy. Dzień, który Kościół katolicki przeznaczył na święto Bożego Ciała, w kraju naszym obchodzony jest też przez Cerkiew prawosławna, jako rocznica „powrotu unitów na łono prawosławia”. Wychodzący obecnie w Grodnie organ p. Soloniewicza, „Siewiero - Zapadna Żyźń”, utyka na okazji tego święta, że integrowanie rosyjskiej niedostatecznie ocenian doniosłość faktu z przed lat 83, że znajdują się nawet rosjanie, którzy boleują, iż t. zw. dobrowolne nawrócenie się unitów położyło w naszym kraju kres pokojowemu współżyciu różnych wyznań. Utkiwano to daje powód redakcji do wyraźnego postawienia kwestii, jakie są najważniejsze narodowo-rosyjskie zadania na terytorium Litwy historycznej. „Siewiero - Zapadna Żyźń” zarówno w artykule, poświęconym rocznicy (w Nr. 116), jak i w paru poprzednich artykułach, oświadcza stanowczo, że „białorusinów-katolików” za rosjan w duszę uważać niepodobna. „Czy to są rosjanie?” za pytanie redakcja (w Nr. 116) i odpowiada: „Tak, to rosjanie z krwi i pochodzenia. Ale co do ducha i nastawienia, przesiadki oni poglądami tego narodu, od którego otrzymali swoją wiarę. I oto teraz, kiedy po-

stała kwestja wypędzenia języka polskiego z kościołów białoruskich i odposzczenia nabożeństwa dodatkowego, polskie organy klerikalne zapewniają, że białorusin katolik życie swe odda za język polski w kościele i nie pozwoli na zastąpienie go przez rosyjski. Niedawna przeszłość świadczy, że białorusin-katolik jest istotnie do tyła spolszczony, że w najwyższym stopniu („krajnie”) trudno jest doprowadzić („wzowraiti”) go do jego odwiecznej — rosyjskiej samowiedzy narodowej”. W Nr. 112 redakcja „Siew.-Zap. Żyźni”, zwracając się do rosjan, powiada o „białorusinie katoliku” co następuje: „Jest już na poza waszem oddziaływaniem kulturalnym i narodowym, poza waszym autorytetem, poza waszym przewodnictwem. Ma on swoje autorytety, swoich wodzów, są oni w Warszawie, Krakowie, Rzymie. Dokąd ci wodzowie poprowadzą waszego rodzonego brata, białorusina katolika, wy nie wiecie i przeszkodzić temu nie możecie. Możecie tylko przeciwać i przewidywać, że jeśli wypadnie kiedy Rosji przeżywać taką katastrofę, jaką przeżyła w czasie zatargu z Japonją, jeśli przed nią stanie z bronią w ręku nie Japonją, ale któryś z katolickich narodów Europy, to ten wasz rodzony z krwi brat białorusin-katolik znajdzie się nie po waszej stronie, stanie on po stronie waszych wrogów, pójdzie pomagać

stanowczości władzy. „Ówczesny rząd rosyjski (pisze p. Staryj Woron w Nr. 116) oglądał się z uprzejmym uśmiechem na Rzym i w sprawie wprowadzenia języka rosyjskiego do nabożeństwa dodatkowego wydał postanowienie, dozwalające urzeczywistnianie tego środka w zależności od życzenia parafian”. Ówczesne więc wystąpienie rządu było „łekkie, sennie i nie mające gruntu pod nogami”. Obecnie trzeba wziąć się do dzieła inaczej. P. Staryj Woron w tej sprawie powiada: „Bliższa już, nie za górami jest ta pożądana chwila, w której wielka Rosja, w poczuciu swego posłannictwa historycznego, prawa i siły, wprowadzi język rosyjski do kościołów na Białejrusi, nie oglądając się na Rzym i Polskę, nie w postaci niedorzecznego („bezmysłnego”) życzenia, lecz potężnym rozkazem władzy wyższej, który raz na zawsze położy kres temu długiemu, dziwnemu, niestosownemu i na niezrozumieniu opartemu („nieodmienny”) sporowi. Tak będzie, będzie...”. Słowa powyższe uzupełnić można jeszcze tem, co autor powiada pod adresem znanego czytelnikom naszym artykułu „Non possumus” z „Dwutygodnika Diecezjalnego”, por. Nr. 111 „Kur. Lit.”: „Panowie ci zapomnieli widocznie o tem, że w Rosji władza cesarska, czująca pod sobą twarde historyczne, etnograficzne, bytowe i prawny grunt, nie może być skrepowana protestami, pogrozkami i jermiadami arcykapłana rzymskiego i jego służebników”. Jedno przynajmniej należy redakcji „Siewiero - Zapadnej Żyźni”: stawia kwestję jasno, nie owijając nic w bawelnę.

Polakom w odbudowywaniu Królestwa Polskiego. „Czyż jest to dla kogoś niejasnym? — czytamy dalej. Ale jeśli to jest jasne, jeśli już istotnie nie możemy wyrwać białorusina - katolika z rąk polskich, jeśli już nie możemy go sprowadzić z powrotem do jego rodzonej rodziny rosyjskiej, to powinniśmy skierować wszystkie swoje siły ku temu, aby zachować to, co jeszcze mamy, żeby nie dopuścić możliwości zdrady religijnej, która nieuchronnie pociąga za sobą także zdradę narodową. A jeden jedyny jest na to środek: wszystkimi siłami i wszystkimi sposobami popierać i umacniać wiarę prawosławną i prawosławną Cerkiew”. W zakończeniu artykułu redakcja nawołuje do współdziałania i tych rosjan, którzy są objętymi dla spraw wiary, a to z tego względu, że rosjanin w kraju naszym czuć się może u siebie, gospodarzem wtedy tylko, gdy „jest otoczony ludnością prawosławną, gdy w pobliżu w cerkwi prawosławnej rozbrzmiewa głos prawosławnego duchownego”. Przeciwnie, gdzie zjawia się katolicyzm, wyrosnie Kościół i znajdzie się ksiądz, tam inteligent rosyjski „odrazu odczuje, że jest wśród obcych i nietylko wśród obcych, ale wprost we wrogin obocie, z którego wcześniej, czy później będzie musiał uchodzić na wschód”.

Nie będziemy się wdawali w prostowania i krytykę przytoczonych ustępów, chodzi nam obecnie jedynie o wnioski. Redakcja wysuwa na plan pierwszy: umacnianie prawosławia w kraju i uniemożliwienie przechodzenia na katolicyzm. Niemówi nie jednak w przytoczonych artykułach o paru milionach „białorusinów katolików”. Widzieliśmy, jak stanowczo redakcja zaznacza, że zrosyjszczenie ich jest rzeczą nieosiągalną. Można by więc sądzić, że w konsekwencji logicznej oświadczy się za pozostawieniem ich samym sobie, za traktowaniem ich na równi z obcoemleńcami, z którymi przecie, jako zbyt w państwie licznymi, musi się wynaleźć jakieś „modus vivendi”. Nie znalazł jednak nacjonalistów rosyjskich ten, kto by tak sądził. Nic ich wstrzymało nie zdoła, żadna zaś konsekwencja nie obowiązuje. Zbyt długo oni, czy też ich ideowi poprzednicy, pracowali nad zrosyjszczeniem i sprawosławianiem naszego kraju, by mogli jego mieszkańcom przyznać te przywileje, jakich się w teorii przynajmniej nie odmawia obcoemleńcom. Jeżeli „białorusin-katolicki” nie odczuwają narodowej i wyznaniowej łączności z rosjanami, to — zdaniem nacjonalistów — chodź może jedynie o znalezienie skutecznego sposobu narzucenia im tej łączności. Trudno, oczywiście, wymyśleć coś całkiem nowego i oto dlatego redakcja „Siewiero - Zap. Żyźni” wraca do wprowadzenia języka rosyjskiego do nabożeństwa dodatkowego w Kościele katolickim. Przed czterdziestu laty (czytamy w Nr. 112) „duchowieństwo katolicko-polskie widziało w języku rosyjskim (w kościele) niebezpieczeństwo nietylko dla narodu polskiego, ale i dla katolicyzmu”. Dla nacjonalistów jest to najlepszym dowodem, że środek był dobry. Nie mogą, oczywiście, zaprzeczyć, że przed 40 laty, pomimo usiłowań „wiecznotrwającej pamięci Ferdynanda Jewstajewicza Sęczykowskiego”, środek zawiódł, trzeba go było odwołać. Ale dlaczego zawiódł? „Siewiero-Zap. Żyźni” nie chce bynajmniej zatajać, że lud sprzeciwiał się wprowadzeniu języka rosyjskiego do Kościoła i że sprzeciwiał się temu i teraz. Ale, jej zdaniem, nie to było istotną przyczyną nienowoczenia, był nią brak

wie do tego. Obecna działalność T-wa, a raczej komitetu hodowlanego, na tem polu polega na opiece nad istniejącymi związkami kontroli (jest ich 7, parę zaś nowych organizuje się), pomaganiem i agitowaniem za otwieraniem nowych. Komitet ten zaangażował już inspektora związków kontroli, w osobie p. Suchockiego. P. S. odbył właśnie dwumiesięczną podróż po Szwecji, Danji, Niemczech i Holandji w celu zbadania organizacji pracy hodowlanej w tych krajach. Napisał on obszernie sprawozdanie z tej wycieczki, którego streszczenie czytał na zebraniu ogólnem T-wa. Streszczenie to, będące bardzo ciekawym a pouczającym przyczynkiem do poznania nie tylko działalności, lecz i rynków hodowlanych była nizinowa zagranicą, będzie drukowane w „Tygodniku Rolniczym” — tam też odsyłamy zainteresowanych w tej kwestji. Pod kierunkiem p. Suchockiego mają być zorganizowane 3-miesięczne kursy dla asystentów kontroli. Pomimo kursów kowieńskich (w Giukunach) są one potrzebne, ponieważ ogromny brak jest asystentów kontroli. Na przyszłość jednak, mojem zdaniem, byłoby bezcelowe urządzenie kursów i w ziemi kowieńskiej i w wileńskiej. Racjonalniej byłoby, aby kursy te urządzało po wspólnem porozumieniu w jednym miejscu. Program kursów szczegółowo został opracowany przez p. Suchockiego i zatwierdzony przez komitet hod. Po przeprowadzeniu tych kursów będzie można myśleć o szerzej akcji na polu organizacji nowych związków kontroli obór. Corocznie urządzone w Solecznikach Wielkich trzymiesięczne kursy mleczarsko-hodowlane, będą w roku bieżącym przekształcone na kursy futermajstrów, czyli wykwalifikowanych dozorców obór. Kursy te będą zorganizowane w dwóch miesiącach i będą trwały po 4 tygodnie. Mnie osobliwie zmiana ta wydaje się zupełnie nieracjonalną. 4-tygodniowe kursy futermajstrów można zorganizować nawet w kilku punktach w tym samym roku, nie powód to jednak, aby niszczyć kursy mleczarskie, mające za sobą i tradycję i dużą praktykę. Nie burzyć, lecz budować lub nadbudowywać należy. Kursy mleczarskie w Solecznikach oddawały usługi nie tylko gubernji wileńskiej, lecz i całemu niemał krajowi naszemu, mogły one być i przekształcone na szkoły mleczarską o kursie dajmy na to na razie 6-miesięcznym, a później i dłuższym. A przecież weale by to nie przeszkadzało do prowadzenia całego szeregu innych, najrozsądniejszych nawet kursów mniejszych i większych. Jarmark — wystawa była, komi itp. urządzany jest co roku podczas majowego zebrania — już 8-ty raz z kolei. Jarmarki te, przy umiędnem wzięciu się do rzeczy, można przekształcić na duże krajowe targi na bydło zarodowe, jak to się stało z jarmarkami moskiewskimi. Rok temu pisał już o tem w „Tygodniku Roln.” p. Zygmunt Węclawowicz. Znosi się na to, iż jarmark następny będzie pierwszą próbą organizacji tej rzeczy podług myśli p. Węclawowicza. W roku bieżącym na jarmark przyprowadzono trzydzieści kilka sztuk bydła ziemskiego, kilka koni, kilkanaście psów itp. Najlepsze sztuki oznaczone listami pochwałnymi. Obok tego miało być urządzone premjowanie bydła włościańskiego. Pomimo energicznych zabiegów p. Suchockiego, pomimo wzięcia o bjetny bezpośrednio od 19 włościan, że przyprowadzą na premjowanie przeznaczane na to sztuki, przyprowadzono de facto tylko trzy krowy. Znając chłopca naszego, można było to przewidywać, jednak czyż pomimo to premjowanie zadaniu swemu nie odpowiadało? *Bezwarunkowo odpowiadało i skutek swój wywarł*. Przecież nie chodzi tutaj o jakiś efektowny popis, chodzi o to, by stworzyć emulację pomiędzy włościanami, pobudzając ich do co-

raz większego starania około swego bydła. Nagrodzono jedną z przyprowadzonych sztuk 30 rublami, właściciel tej sztuki otrzymał poza tem za konia 15 rubli. Przebieg to się rozędzie po całej wsi i niemalo amatorów się znajdzie podhodowania odpowiedniego przychodku na premjowanie następne. Nagrody przytem wypłacane są w połowie w roku bieżącym, w połowie za te same sztuki wypłacane zostaną na rok przyszły. W ten sposób unika się wystawiania sztuk, które mogłyby być sprzedane. Za niewłaściwe uważałbym tylko łączenie premjowania bydła włościańskiego z jarmarkiem wspomnianym. Lepiej to robić osobno. Premjowanie bydła włościańskiego urządzało już było w latach 1910 i 1911 w pięciu punktach powiatu oszmiańskiego. W roku bieżącym, mając 2,400 rubli zapomogi departamentu, urządzi je komitet hod. w całej gubernji — w 37 punktach. Tak samo w roku 1913. Komitet hodowlany ma zająć się także badaniem materiału w bydłe gubernji. Będzie miał na to duże nawet fundusze z departamentu — w r. b. 2,500 rb., a w 1913, być może, 4,000 rb. Obok tego mają być zakładane stacje rozplodników (buhai). Głównie rozwinię się ta akcja dopiero od r. 1913, na który jest możność otrzymania 6,000 rb. na to od departamentu. Zresztą już i w roku bieżącym uzyskało Towarzystwo 4,100 rubli. Stacje buhai będą obsługiwały oczywiście tylko gospodarstwa drobnych rolników. Aby prowadzenie tej rzeczy ułatwić, zamierza T-wo utrzymywać w roku bieżącym dwóch instruktorów-pomocników na male okręgi, a w r. 1913 czterech. Zresztą zadanie ich nie będzie ograniczone tylko do tej jednej funkcji, lecz wogóle będą oni przydzieleni do pomocy w prowadzeniu akcji opieki nad kółkami rolniczymi.

Zresztą działalność hodowlana będzie wkraczała i na inne pola. Budżet komitetu hodowlanego wynosi na rok 1912: środki miejscowe 3,450 rb., zapomogi 11,300 rb., na rok 1913: środki miejsc. 4,050 rb., zapomogi 21,600 rb. „Środki miejscowe” obejmują także pewne świadczenia in natura.

IV. Działalność handlowa. Wileńskie Tow. roln., jak wiadomo, posiada oddział handlowy, zwany w mowie potocznej wprost „składem”, który weale nie jest, jak w innych naszych gubernjach, „syndykatem” udziałowców, lecz własnością prawną Towarzystwa. O działalności tego oddziału, jak co roku, mówił p. Edmund Bortkiewicz. Mówił on, iż co roku wypada mu powtarzać się — omawiać te same rzeczy, zmieniają się bowiem tylko cyfry poszczególnych pozycji. Za to cyfry te mówią same za siebie. Obrót wzrósł z 409,000 (r. 1910) do 478,200 (1911), zysk czysty wzrósł o 4,400 rb. (z 9,400 do 13,800 rb.). Cyfry te przekonywają, że siły składu rosły, że zbudowano go na mocnych i pewnych zasadach, a jednocześnie daje on fundusze na działalność kulturalną, wspierając Towarzystwo roln. zapomogą 1,500 rb. i 5 pre. od zysku, czyli razem 2,200 rb. Poza tem w roku bieżącym ma być wypłacone 1,200 rb. na utrzymanie instruktora kółek roln., zaś w r. 1911 skład złożył 2,000 rb. na stację doświadczalną w Bieniakonich. Figurujący pod trzema nazwami kapitał własny składu wynosi 55,000 rb. i to jest własnością Towarzystwa. Warunkiem jednak rozwoju każdego przedsiębiorstwa jest należyte uświadomienie błędów i unikanie tych błędów. To też krytyka zawsze jest pożądana, byłoby nie łączyć jej z niechęcią. Krytyki też nie szczędzić się składowi, niestety przeważa za ocyz. Często jest ona nietuszowana, a że tak jest, niech świadczy parę faktów. Oto np. powszechne jest żądanie, aby skład stosował te same ceny wzglę-

Przed wyborami.

Kandydatury żydowskie.

Wileński żydowski komitet wyborczy otrzymał wiadomość o odmowie posta Friedmana wystawienia swej kandydatury do czwartej Dumy. Komitet polecił wobec tego Gruzenbergowi wystawić swą kandydaturę w Kownie, z drugiej kurji, gdzie ma cenzus odpowiedni. W Wilnie, zdaniem komitetu żydowskiego, Gruzenberg nie ma szans wskutek rozbięcia wyborców na kurje narodowościowe.

Październikowcy w Mohylewie.

Na zapytanie korespondenta „Russ. Stowa”, skierowane do prezesa mohylewskiego oddziału październikowców, jakie stanowisko partja ich zajmie na wyborach w Mohylewie, przez Kazanowicz odrzekł: Z całej partji październikowców w naszym mieście pozostało 2 — 3 ludzi. Czy można wobec tego mówić o partji, która zesza z widowni?

Niemcy i październikowcy.

„Herold” petersburski zwraca uwagę na zmianę nastroju w petersburskiej grupie Związku 17 (30) października i pisze, że „umarkowany liberalizm guczkowców” był tylko szydem fałszywym. Jeżeli komitet „grupy niemieckiej” znowu rzuci hasło bezwarunkowego popierania październikowców rosyjskich, stanowczo większa część wyborców niemieckich hasło to odrzuci.

Obrady rolnicze w Wilnie.

Działalność hodowlana.

O organizacji działalności hodowlanej mowa była na posiedzeniu komitetu hodowlanego, a częściowo i w sprawozdaniu p. Jalowickiego z działalności Tow. roln. wogóle. W planie całej organizacji pracy hodowlanej specjalną uwagę poświęca T-wo Związkom kontroli obór. Na centralny Związek kontroli, jaki mamy w Kowieńszczyźnie, gubernijską jeszcze się nie zdobyła, z czasem jednak przyjdzie niewątpli-

Najlepiej przystosowane do miejscowych warunków pracy
NIEZRÓWNAWE POD WZGLĘDEM:
dokładności wyrobu, trwałości, lekkości, prostoty konstrukcji,
dokładnej pracy i łatwości obsługi
KOSIARKI, ŻNIWIARKI, WIĄZAŁKI
i GRABIE KONNE
„NOWY IDEAL”
DEERINGA

POLECA ZYGMUNT NAGRODZKI w WILNIE

ul. Zawalna 11.

Cenniki i opisy wysyłam odwrotną pocztą.
Zamawiający wcześniej kosztów transportu nie ponoszą.
Do złączenia i puszczenia w ruch wysyłam montera bezpłatnie,
jedynie za zwrotom kosztów podróży. 37493

MARJA PUTWIŃSKA
Dentysta,
przyjmuje od 10-12 i 2-5. Za-
walna 15-11. 27282

Na przystępnych wa-
runkach
WYPRZEDAJE

z maj. Dymajcie folw. więk-
sze do 4 włók i mniejsze,
ziemię na dzies. przy pom.
banków lub za gotówkę. Ma-
jątek graniczny z pow. miast.
Telsze, gdzie się znajd. gimn.
męsk. i żeńsk. i skąd w tym
roku przeprow. szosę do ko-
lei żelazn. Adres: Telsze, Dy-
majcie, Narkiewicz, gub. Ko-
wińskiej.

ZAWSZE WYPRASOWANE SPODNIE.

Nowości — Prasowacz
metal., prasuje spodnie
automat. przez noc i
daje elegancki fason.
Można regulować do
wzrostu, spódn. wpra-
wazwyczajna. Para rb.
2. Wieszadło rozsuw.
do pras. kop. 60. Za zalicz. poczt.
Przesyłka k. 90. Wincenty Jeżew-
ski, Warszawa, W. ul. Hoża № 72
1948.

Wiele kłopotu

sprawa gospodyni nieraz brak
nieoś rosolu, który jej potrze-
bny do poprawienia gotowego
już buljonu, sup, jarzyn i t. p.,
lub też do przygotowania na
prędko sosu. Z tak przykrego
położenia wybawia

bulion MAGGI® w kostkach.

Rozpuściwszy go w jednej
wrzącej wodzie, otrzymuje się
w okamgnieniu każdą ilość
rosolu o żądanej posilności,
który się używa jak rosół przy-
rządzony po domowemu.

1 kostka 4 kop.
na kwaterek 4 kop.
wody

Prawdziwy tylko

z nazwą MAGGI oraz marką
ochronną „krzyż gwiazda”.

Wszędzie do nabycia.

ZA PÓŁ CENY

WYPRZEDAŻ okazyjnie nabytej partii

NAJNOWSZYCH

Paltotów damskich, Kostjumów, modeli przeszło 500 sztuk

w ciągu 10 dni, zaczynając od
niedzieli 27 maja.

Sklep Uniwersalny L. ZAŁKINDA,
WILNO, Wielka 73.

Upraszam o przekonanie się na miejscu o ta-
niości i nowości fasonów.

W Petersburgu
Informacje i zlecenia.

Szybko i akuratnie udzielano są informacje i zaliczanie zlece-
nia: prawne, handlowe, prywatne, we wszystkich instytucjach
sądowych, administracyjnych, publicznych i t. p. przez ludzi
kompetentnych. Zwykła informacja wysyłana jest bezwzględnie
za zaliczeniem rb. 2 kop. 25, skomplikowane — po porozu-
mieniu. Na odpowiedź należy obowiązkowo dołączyć markę
pocztową. Korespondencje adresować: Petersburg, Nikołajewska-
ja 39. Studenckiej Birze Truda.

ODLEWNI z SUROWCA i MIEDZI „MOTOR”
i ZAKŁAD MECHANICZNY

A. Pinesa i A. Goldmana, Wilno, Tambowska № 10 d. własny, tel. 623.
Przyjmują zlecenia na ODLEWY i różne roboty mechaniczne.
Specjalność: instalacja fabryk i zakładów, transmisje, części ma-
szyn myślnik. W zakładzie stało się do nabycia motory nartowe
różnych systemów. Wodociągi z pompami własnej konstrukcji.
Urządzenia kitarów konych. Wykonanie podług wymagań
technicznych. 31498

GLYCEROPHOSPHATE
GRANULE
ROBIN

Glycerofosfat ziarnisty
ROBIN'A

Glycerofosfat wapnia i stędy
Stosowany w szpitalach paryskich.
Wzmocniający system nerwowy.
Wskazywany przeciw krzywicy, siłom
kości w okresie rosnącej u dzieci
podczas karmienia i ciąży, i gwałtownego
neurastenii, przeciążeniu umysłowemu
i t. p.
Przyjemny w smaku, zawiera się w
ilości mleka lub wody.
Dla dotkniętych cukrową chorobą
występuje w formie pastylki.
Występuje w aptekach
Sprzedaj w aptekach
i w wielkich składach aptecznych.

Instytut Politechniczny Strelltz
Wydobył: budowy maszyn, elektrotechniki, odowictwa, in-
żynierii, ogrodnictwa i węgla, konstrukcyjno-żelazno-betonowe,
mierzniwa, skrócone metody nauki. Wiadomości należy drogą
korespondencyjną lub stacjonarną, być zaliczone na pod-
stawie egzaminu. Własne podręczniki do nauki. Po ukonczeniu
stopnia inżyniera, architektury, Program darmo. Dyrekcja.

Konserwatory J. Wecka
do sterylizowania w słojach szklanych owoców, jarzyn, ryb i mięs.
„LODOWNIE amerykańskie „Mac Gray” z silnikami izo-
lującymi woda mineralna, dające dużą oszczędność na lodzie.
Masz. nki do lodów. — Filtry do wody. 31031

Krzysztof Brun i Syn
w Warszawie,
plac Teatralny.

Rozpoczynając druk pracy zbiorowej p. t.
WYKŁADY ROLNICZE KOWIEŃSKIE

Rada Kowieńskiego T-wa Rolniczego ogłasza niniejszem przedpłatę
na to dzieło.

Będzie się ono składało z prac autorów, którzy wykładali w latach
1910 i 1912, mianowicie: prof. St. Biedrzyckiego, prof. St. Mi-
kłaszewskiego, P. J. Miłobędzkiego, prof. St. Maczowski, prof. A.
Sempolowski, P. K. Stojęcki, P. I. Tangowski i Rady A. Wi-
śniewskiego. (Szczegółowy wykaz tytułów prac ogłoszony będzie
wkrótce w „Tygodniku Rolniczym”).

Całość objmie 400—480 str. druku dużego formatu na
bardzo ładnym, grubym papierze. Druk ukończony
zostanie mniej więcej w połowie sierpnia r. b.
Przedpłata wraz z kosztami przesyłki wynosi 2 rb.
50 kop.

(Cena księgarska bez przesyłki będzie wynosiła conaj-
mniej 2 rb. 50 kop.)

Kwotę tę przesyłać należy pod adresem: W. P. Erazm
Gruff, sekretarz Kow. Tow. Roln., Kowno, Sadowa 29.

Korzystając z ogłoszonej przedpłaty i nadsyłając w możliwie naj-
przedsym czasie tę niewielką kwotę, ziemianie nasi nie tylko uzy-
skają znakomite dzieło po bardzo niskiej cenie, lecz jednocześnie
ułatwiają zadanie Radzie Towarzystwa przez dostarczenie już z gó-
ry funduszy na pokrycie kosztów wydawnictwa.

AGARASE. Nowy środek leczniczy „Agarase” regu-
luje czynność kiszki. Agarase stosowany jest z powo-
dzeniem we wszystkich cierpieniach prze-
wodzenia pokarmowego, przewlekłych zapar-
ciach, zapaleniu okrężnicy, zapaleniu
kiszki, w chorobach wątroby i w
wielkich cierpieniach przewodu
kiszkowego. Pastylki prasowane
Agarasy są bezwarunkowo nie-
szkodliwe. Pastylki Agarase po
przełknięciu przechodzą bez
zmiany przez żołądek; w kisz-
ce pod wpływem soku kiszko-
wego otoczka zaczyna się roz-
puszczać i po dojeździe do okre-
ślonej pastylki jest już pozba-
wiona otoczki. Substancja dzia-
łająca rozkłada się, pod jej
wpływem kulki kalowe są łatwo-
śco zostają wydalone. Agarase sprzedaje się tylko w pa-
stulkach prasowanych w aptekach i skład. aptecznych. —
Agarase, 13 rue du Temple — Paris.

Poszukiwany
wspólnik z kapitałem
od 1000—2000 rb. do zało-
żenia odlewni metalowej, do wy-
konania robót mających duży
zbyt. Zyski duże, zbyt zapewnio-
ny. Blizsze szczegóły podaje
W. Miłczewski w Warszawie, —
Browarna 20. 37805

Czekolada
„DELIKATES”
tańsza i LEPSZA od za-
granicznej w magazynach
detalicznych

WANDA WOJEWÓDZKA
DENTYSTA
przyjmuje od 10—3 i od 6—7 go-
dziny, 2-gi S-to Jerski zaułek №
4 m. 8. 3295

T-wa Akc. „WIKTORJA”.
27241

ŻNIWIARKA WOODA

daje nabywcy
10 rb. dziennie czystego zysku,
amortyzuje się przedo w ciągu 2-3 ty-
godni i zostaje właścicielowi

DARMO.
Wiązalka Wooda
najmocniejsza, najtrwalsza, najlepiej ob-
dźl i używa
najmniej szpagatu.

Oryg. ameryk. szpagat po 8 rb. za pud.
Kosiarki całostalowe „ADMIRAL” Wooda.
Oryg. ameryk. grabie konne „TIGER”.

Części zapasowe oryginalne Wooda.
Występują fałszywe.
Ilustrowane opisy, cenniki, objaśnienia bezpłatnie
TOWARZYSTWO AKCYJNE
Tadeusz Kowalski i A. Trylski
WARSZAWA, Miodowa 4. WILNO, S-to Jerska 32

Kto wypożyczyni pragnie,
i daleko wyjechać nie może, niech
wymyśle letnisko na Antokolu,
Połpińska, ul. Piękna 16 u Ska-
rzyńskiego.

1 pokój z kuchnią
2 pokoje
3 „
oraz pokoje pojedyncze.
Miejscowość gorzysta, sucha,
w lesie sosnowym, przewija na
miejscu, pralnia w suterynie, wy-
godny, ceny przystępne. Przejazd:
50 biletów tramwajowych i rb.
75 kop.

Do sprzedania FOLWARK „Lesnoje”
w Połpińszce Trajkowieza, —
3365 sążni ziemi, 7 domów, zu-
budowania gospod., las, ogród
i t. p. oraz domy oddzielnie i
działki ziemi. 37573

MAJĄTEK „POBERZE” do sprze-
dania. Ziemi 72 dzies. z lasem, łąka-
mi, zabudowaniami, młyn i staw.
Wil. pow., po Połsk. dr., od st.
Biniakonie 5 w. Ogład o każdej
porze. O cenie: Kaluga, skład ap-
teczny I. A. Szcuka. 37875

DO WYDZIER- browar
ZAWIENIA
w pow. Trockim. Po informację
zwracać się listownie do biura
ogłoszeń T-wa Ch. B. Grac,
Wilno, dia M. B. 37047

STUDENT IV kursu
w uniwersytecie, matura-
rysta szkoły polskiej Jen. Chrz-
nowskiego w Warszawie, — na-
szukuje kondycji na lato.
Sokołowski, — Warszawa,
Sizka 3 m. 8. 87110

W majątku Werki
zostało pięć niewydzier-
żonych ziem.
Wiadomość: Wilno, pr. S-to Jer-
ski № 11 m. 8, od 6 do 7 w,
z wyj. środy i soboty i w maj.
34808

OGŁOSZENIA DROBNE.
—
Nauka i wychowanie.

Biuro Pedagogiczne Wojewódz-
kiej, Zawalna 2. Nauczycielka,
patent gimnazjalny, francu-
ska konwersacja, poszukuje
kondycji na lato za niewielkie
wynagrodzenie. 37376

Kondycje na wsi poszukuje
doświadczony kore-
petytor, absolwent uniwersy-
tetu. Wilno, poste-restante, oka-
zicielewii paszportu № 639. 37421

Nauczycielka, matura-
rysta, wykładowca francu-
skiego, poszukuje rosyjskiego, przy-
mnie zaraz miejsce przez lato lub
na rok. Kalisz, Sukienicza
d. № 2 m. 27.

Potrzebny na wieś stu-
dent, prakty-
czny korepetytor, przygotowa-
nie do V klasy gimnazjum.
Lubiesz, Mińskiej gub., J. Stan-
kiewicz. 37415

Student — politechnik poszu-
kuje kondycji na
lato, w mieście lub na wsi, za
dobre wynagrodzenie. — Ul. Za-
walska 14 m. 1. 35622

Student — matematyk poszu-
kuje kondycji na
dobre wynagrodzenie. — Ul. Za-
walska 12-8. 37867

Uczeń 6 klasy poszukuje
kondycji na
wycieczkę w wyjazd lub
w mieście. Antokol, Szpitalna
19 m. 5. 34521

Kupno i sprzedaż.
Biurko damskie orzechowe i
lustro do sprzedania.
Ostrobramska 25 m. 12. 37098

W majątku Borkowie, —
przez Ponie-
wiez, gub. Kowieńskiej, — do
sprzedania młocarnia parowa
fabr. Clayton. Beben 18x54.
Za rb. 700. 35701

Interesa handl. i majątek.
Sprzedam 1140 s. ziemi,
młocarnia № 3a. Szczęgóły: ul.
Wojsko-Szpitalna № 13-4.
34767

Do wydzierżawienia
majątek 217 dzies., od Wilno,
wiorst, od kolei 5 wiorst, w
wym i marwym inwentar-
nym. Wiadomość: Kalwaryjska 6

Do sprzedania
Szwalskiej gub., — 700 morg.
Grunt żłty wyborowy, las,
mon, stacja kolej. Punkt ma-
rym, miejscowość uroczą,
wietrze zdrowe. Biała-Olita,
A. Efimowicz.

Posady i prace.
a) Poszukiwane
Ekonom mający chłubi-
majątek 217 dzies., od Wilno,
wiorst, od kolei 5 wiorst, w
wym i marwym inwentar-
nym. Wiadomość: Kalwaryjska 6

Handlowiec z wykształ-
ciem Akademickim
rutynowany buchalter-kasjer,
korespondent w językach:
rosyjskim, niemieckim,
francuskim, obywatelny do-
świadczenia z branżą rolniczą, banko-
wą i fabryczną, — sumien-
ny, energiczny, zdolny i uczony,
pracownik poszukuje odpow-
iedniej posady w handlu, ma-
jajątku lub przemysłu za umiar-
kowane wynagrodzenie. Łaskawe
odpowiedzi proszę przesyłać
upraszając adresować do
cownika rolnego”, Wilno,
Litewski № 9.

Krawcowa, sycyjska
i polska, szuka posady
(spejalność: ubrania dziecięce,
poszukuje miejsca na lato
wios, pragnęłaby zabrak na
10-letnią córeczkę. Wiadomość:
Górzysty zaułek № 15 m. 2,
od 5 pop. do 8.

Leśniczy z wieloletnią prak-
tyką, dobrze i długoletnio, posiada
Racjonalne prowadzenie lasu,
połączone z znajomością
władzenia wszelkich wyro-
bów materiałowych. Szacowne
lasów i t. d., poszukuje
od zaraz. Łaskawe oferty:
no, S-to Jerski prosp. 28-10

Leśniczy, polski,
szuka posady
w miasteczku,
szuka posady
szuka posady
szuka posady

Ochmistrzyni
Chersońska 3 m. 6.

Poszukuje
Znajomość dokładna
z uwzględnieniem
czego, mogą jednocześnie
obowiązki rodziny. Długoletni
praktyka, poważne referencje.
Łaskawe oferty do administracji
„Kurjera” dia S. B.

Mieszkania.
Pokoje umeblowane
na doby, elektryczność,
pewna, bez gwaru
ceny umiarkowane. —
Wilno, S-to Jerska 1.

Troki, do wynajęcia
nad jeziorem, ogród
altana, Cena 50 rb. za lato.

Uczni na stanoje
towarzystwa
je wdowa po dyrektora
Trokińska opieka, warunki
drog bitych i t. p. Cena
3 rb. 2, podklejanej na
3, przesyłka kop. 50.
Dziękuję. Kurjera Litewskiego
rb. 1, podkl. na
przesyłka kop. 50.

Różne.
Ryskie wo-
żona ul. № 56. Słowiański
33237

Mapa Litwy i Białejrusi
z oznaczeniem miast, miasteczek,
osad, większych wsi,
drog żelaznych, stacji kolejowych,
drog bitych i t. p. Cena
3 rb. 2, podklejanej na
3, przesyłka kop. 50.
Dziękuję. Kurjera Litewskiego
rb. 1, podkl. na
przesyłka kop. 50.

UWADZE
cierpiących na wadę
serca, nerwy, podagę
reumatyzm, skrofuty
Najzupelniej zastępują Nauheimskie wanny kwasoweglowe „ARS”.
Sztuka
Nauheimskie wanny kwasoweglowe „ARS”.
Najzupelniej zastępują Nauheim. Wygodne, tanie, dające się
zastosować u siebie w domu, w każdej porze roku.
Szczegółowa broszura wysyła się bezpi. z Główn. Skła-
du T-wa Handl. apteczny i perfum. towarami I. B. Segal
w Wilnie i Odesie. 24897
Sprzedaj we wszystk. aptekach i składach aptecznych.

SKŁAD WILEŃSKI
Towarzystwa Donieckich Hut szklanych
POLECA
na sezon budowlany
SZYBY DO OKIEN.

IWONICZ
Zakład zdrojowo-kapielowy i klimatyczny
(stacja kolejowa IWONICZ w Galicji).
NAJSILNIEJSZA SZCZAWIA SŁONO-JODOWO-BROMOWA.
Od dawna stwierdzona jej skuteczność we wszystkich
postaciach zolsów (serofulosa), w chorobach kości, jamy
nosowej, uszu, skóry i wogóle we wszystkich chorobach wy-
magających przyspieszenia odnowy materii. Leczenie ortopedy-
czne i masażowe. Inhalacja systemu „CLARA”. — Kapiele
w gorącym powietrzu „POLANA” tudzież sztuczne kapiele
gazowe.
Lekarze zakładowi: Doc. D-r ANTONI GABRYSZEWSKI
o Lwowa i D-r GRZEGORZ TURZAŃSKI z Jarosławia, —
udziel. 6 lekarzy wolno praktykujących.
W sezonie I od 1 maja do 15 czerwca i III od 20 sierp-
nia do 15 października mieszkanie znacznie tańsze. —
Uwolnienia od taksy na podstawie świadectw ubóstwa
udziela się tylko w I i III sezonie. 23869
Urządzenie zakładu wzorowe, oświetlenie elektryczne,
wodociąg, kaplica zakładowa, w której odbywa się codzienna
Masa św. Zamówienia na mieszkania, wody mineralna,
sól, mił i ług przyjmuje i wszelkich wyjadnię
udziela, oraz prospektu wysyła bezpłatnie Dyrekcja
Zakładu zdrojowo-kapielowego w Iwonicz.

BIURO
PARCELACYJNE i LEŚNE
SPECJALISTI-LEŚNIKA
Józefa Łastowskiego 33206
(bylego p. o. Członka Banku Włościańskiego)
Wilno, prosp. S-to Jerski, d. № 43 m. 4.
Parcelacja, likwidacja
majątków ziemskich z udziałem
Banków Ziemskich i
Włościańskiego lub bez te-
goż, parcelacja placów miej-
skich.
Urządzanie gospod. leśnych
oraz innych robót w zakres
leśnictwa wchodzących.
Informacje od godz. 12 do 1
i od 5 do 6 w.

Ważne dla Gospodyni!
Aparaty Rex'a do gotowania
i przechowywania na zapas oraz
SZOJE do Rex'a i do apa-
ratów wszystkich ty-
pów.
Geny fabryczne, niepraktykowanie
niskie.
Cenniki na żądanie franco i gratis.
Zabokrzecki, S-ka
WARSZAWA, 22867
Marszałkowska 124, dom Tow. „Rosja”.

Spróbujcie HERBATY z Indji Holenderskich
„JAWA”,
a będziecie zadowoleni. 36426
Wylączna sprzedaż i przedstawicielstwo dla całej Rosji:
„Henryk AMSTERDAM”, róg ZAWALNEJ
i Trockiej.

Wydawnictwa GEBETHNERA i WOLFFA
NOWOŚCI! NOWOŚCI!
BOGUSŁAW ADAMOWICZ
Nieśmiertelne głupstwo.
Powieść fantastyczna. Cena rb. 1.35
STANISŁAW PRZYBYSZEWSKI
MOCNY CZŁOWIEK.
Powieść. Cena rb. 1.80
TOPIEL.
Dramat w 3-eh aktach.
W pięknej kolorowej okładce Cena rb. 1.20
Do nabycia we wszystkich księgarniach. 37091

Pozostały w niewielkiej ilości egzemplarzy
„Spis fabryk i zakładów przemysłowych w Rosji”
wydawn. Domu Handlowego L. i E. Metz i S-ka,
redagow. przez „Więsnik Finansów”,
wysyła się za 12 rubli.
Zgłaszający się do głównego składu wydawnictwa
D/H. L. i E. Metz i S-ka w Petersburgu, Morska 11,
korzystają ze znacznego rabatu i nie opłacają kosztów
przesyłki.